

Aan: GS provincie Utrecht, B&W gemeente Wijk bij Duurstede, RUD Utrecht
Kopie: PS provincie Utrecht, gemeenteraad Wijk bij Duurstede, Groene Energie Kromme Rijn en
Heuvelrug B.V.
Aanvraagnummer: 3796229
Aanvraagnaam: Milieu neutrale aanvraag Cothen

Wijk bij Duurstede, 27 augustus 2018

Geachte dames en heren, leden van GS provincie Utrecht, college B&W Wijk bij Duurstede en de
Regionale Uitvoeringsdienst,

De Vereniging Natuur en Milieu, IVN afdeling Wijk bij Duurstede, behartigt de belangen van groen,
landschap en natuur in de gemeente. Wij doen dat door mee te denken, de handen uit de mouwen te
steken en door mensen enthousiast te maken. Er zijn bij ons vragen en zorgen over de vergunning en
nieuwe aanvraag voor de co-vergistinginstallatie bij Cothen. Wij vragen hiervoor uw aandacht en een
reactie.

Onze grootste zorg is: komen we straks niet bedrogen uit als het milieu, incl. duurzaamheid en
gezondheid gaan lijden onder de besluiten die nu genomen worden over deze vorm van
energieproductie, die zich stap-voor-stap ontwikkelt tot een grootschalig project van bovenlokaal
niveau?

Want wat als een klein lokaal initiatief bij Cothen begon, voor en door lokale boeren, werd al snel 3x
zo groot waardoor het lokale aspect steeds kleiner werd, met als gevolg aanvoer van extra mest en/of
co-substraat van elders en meer residu alhier. Dat initiatief wordt nu nog minder lokaal door minder
mest en meer co-substraat, wat en waarvandaan? Het wordt geleidelijk een steeds grootschaliger
vergistingproject wat beter op z'n plaats is op een industrieterrein dan als directe buurman van twee
landgoederen met hoge natuur- en landschapswaarden.

Door het verlies van het lokale aspect, de veranderingen in het project/proces, geplande ligging in het
agrarisches gebied aan een nu al drukke weg in het kwetsbare Kromme Rijnlandschap, worden onze
zorgen met de dag groter. Is dit nu nog wel de juiste keuze? Ook wordt de vraag steeds actueler: hoe
duurzaam en milieuneutraal is het nu nog? Levert het nog wel een bijdrage aan een klimaat neutrale
provincie/gemeente?

Wat betreft de vragen die wij hebben en zich gaande de rit hebben opgestapeld, beperken we ons hier
tot hoofdlijnen in enerzijds procedurele vragen en anderzijds inhoudelijke vragen. Wij hopen dat u
deze vragen kunt beantwoorden zodat onze zorgen geminimaliseerd worden.

Met vriendelijke groet,

Werkgroep Groenberaad
Henny Olthof, coördinator
Vereniging Natuur en Milieu, IVN afdeling Wijk Bij Duurstede
Walplantsoen 12
3961 CA Wijk bij Duurstede

Aanleiding

Er is in 2017, ruim een jaar na de bestemmingsplanwijziging voor de kleine co-vergister, een omgevingsvergunning aangevraagd voor een bijna driemaal grotere co-vergister met een verwerking van 90.000 ton. Weer een jaar later is nu een aanvraag om efficiënter te kunnen draaien en het aandeel co-producten te mogen verhogen tot max 40% (of 49%, dat is onduidelijk in de aanvraag) i.p.v. 5%. Er is meer vooropslag nodig (onduidelijk hoeveel, zie hieronder bij *3), meer tanks en waarschijnlijk meer vervoerscapaciteit.

Het initiatief van GE, Groene energie Krommerijn & Heuvelrug BV

Gevraagd wordt om enige flexibiliteit in de te verwerken mest- en co-producten met dien verstande dat:

- de totale verwerkingscapaciteit gemaximeerd is en blijft op 90.000 ton per jaar;
- het aandeel mest minimaal 51% bedraagt;
- enkel co-producten verwerkt worden die vermeld staan op Bijlage AA van de Meststoffenwet;
- aan- en afvoer wordt geregistreerd en gemonitord zoals in het AV en AO/IC beleid wordt geborgd
- hierop voorschrift 2.4.1 aan te passen als volgt:
 - 1. De toe te passen afvalstoffen op Euralcode worden geregistreerd;
 - 2. Het maximum aandeel mest op jaarbasis niet minder bedraagt dan 51% en niet meer dan 95%;
 - 3. De maximale opslag van dierlijke mest op enig moment niet meer mag bedragen dan 1172 ton in de vooropslag (zoals vergund); In beide opties blijft het maximaal aanwezige mestaandeel binnen de "worst-case" situatie van 3180 m3 (waarvan maximaal 1920 m3 in de vooropslag, 350 m3 in de extra opslag, 510 in de calamiteitenopslag en 400 m3 gehygiëniseerde dikke fractie uit digestaat) dierlijke mest op enig moment.
 - 4. Enkel co-producten mogen worden toegepast die geregistreerd zijn in Bijlage AA van de Meststoffenwet;
 - 5. De maximale opslag van co-producten op enig moment niet meer mag bedragen dan 58 ton in de vooropslag (zoals vergund).

Er is bij de initiatiefnemers de verwachting dat hierna nog volgende wijzigingen zich zullen aandienen. Stapsgewijs naar een flexibele en renderende energiefabriek, waar markt- en mestfluctuaties kunnen worden opgevangen. Indien er minder vraag komt voor gas, volgt wellicht overschakeling naar waterstof. Onze vragen:

1. Vragen aan de provincie en de gemeente over de relatie nu nog, gezien de veranderingen en wijzigingen van de aanvraag, met de duurzaamheids-, milieu- en klimaatdoelstellingen?

Het vergisten van mest en het opwekken van biogas past in de visie van het Beleidsplan Milieu en Duurzaamheid welke door de gemeenteraad in mei 2016 is vastgesteld. Intensieve veehouderij in Nederland is afhankelijk van minerale import. Het grootste deel van de mineralen en voedingsstoffen die met het veevoer ons land binnen komen, wordt niet afgevoerd met de producten maar blijft hier achter. Over de gehele keten gezien is de in- en export van mineralen dus niet in balans. Dit is niet duurzaam. Mestvergisting levert hier geen positieve bijdrage aan.

Naast mest zijn er andere afvalstoffen nodig voor de energieopwekking. Er is een optimale verhouding tussen mest en co-substraat noodzakelijk. Hoe meer co-substraat hoe hoger de energieopbrengst, maar er komt tegelijkertijd meer emissie van broeikasgassen en grotere kans op aantasting van het milieu. Een co-vergister met een groot aandeel CCM, agroresiduen, glycerine, oliën en vetten, cacaodoppen, e.d. om productiever energie op te wekken is evenmin duurzaam, omdat veel afvalstoffen moeten worden ingevoerd in het Kromme Rijngebied. Aanvoer en import van co-producten is niet duurzaam en vereist ijzersterke controle.

- Past deze ontwikkeling nog in de duurzaamheids- en milieuvisie van de provincie?
- Hoe duurzaam is deze co-vergister als alle milieuaspecten meegewogen worden volgens de gemeente?

2. Procedurele vragen aan de provincie, gemeente en RUD

De verwerkingscapaciteit van de co-vergister was bepaald op 36.000 ton mest per jaar (nl. 27 januari 2015 vastgestelde bestemmingsplan). Het plaatje ziet er na anderhalf jaar plotseling anders uit: Dan wordt in de vergunning een verwerkingscapaciteit van 90.000 ton per jaar aangevraagd, en ook het bouwplan in strijd met het bestemmingsplan. Middels een omgevingsvergunning kan de gemeente afwijken van het bestemmingsplan. De gemeente geeft een verklaring af van geen bezwaar. Op de site Ruimtelijke Plannen staat nog steeds het oude plan met maximale capaciteit 36.000 ton en bijbehorende bebouwing gepubliceerd, het grote plan is nergens te vinden. Er is sprake van een significante uitbreiding van de verwerkingscapaciteit van 36.000 ton per jaar naar 90.000 ton per jaar. Er wordt pas ruchtbaarheid aan gegeven (krant) als het een feit is.

- Is hier sprake van onzorgvuldigheid?
- Heeft de raad zich voldoende kunnen informeren, was er druk vanuit oogpunt Europese SDE-subsidie?
- Is er voldoende gezocht naar onafhankelijke expertise om deze ontwikkeling voor een kleine gemeente te kunnen beoordelen en verantwoorden (verantwoord bestuur)?
- In juli 2018 ligt er weer aanvraag om binnen de vergunning “menu” veranderingen aan te brengen in het aandeel co-product. Het indienen van bezwaar is pas mogelijk nadat een besluit op de aanvraag is genomen.
- Staat de gemeente Wijk bij Duurstede hier niet buitenspel? De mogelijke overlast en milieuschade vindt plaats op haar grondgebied.

3. Vragen over de vergunningaanvraag en voorschriften aan de provincie en RUD

De toename van co-producten, dikke fractie en CO₂ opslag heeft meer opslagcapaciteit nodig. Dit wordt inpandig opgelost met acht extra opslagtanks, kelders en calamiteitenopslag. De CO₂ wordt vaker afgevoerd. Aan- en afvoer van de transporten zouden binnen de marges vallen. Er komt een kleine verandering van soort en maat van de transportmiddelen. Er wordt in het weekend doorgereden (365 dagen per jaar).

- Is deze voorspiegeling van zaken binnen de regels en voorschriften van de oorspronkelijke vergunning?
- Komt er geen toename van uitstoot, verslechtering luchtkwaliteit?
- Worden er meer specifieke regels gesteld aan zo min mogelijk transport? (o.a. alleen lokaal verkregen grondstof, afstand tot de vergister)
- Wordt de grondstof eerst hoogwaardig toegepast, dus hoger in de keten in plaats van t.b.v. energie (aantoonbaar)?
- Wat zijn de regels die worden gesteld aan veiligheid en grenswaarde van de extra noodzakelijke opslag in meer tanks en calamiteitenopslag?
- Bij calamiteiten zal de impact en de invloed op de omgeving groot zijn. Door (extra) voorschriften te stellen om de kans op calamiteiten zoveel mogelijk te verkleinen en dit te communiceren kan de maatschappelijke acceptatie verbeteren. Worden extra voorschriften gesteld?

4. Toezicht en controle, vragen aan de provincie en RUD

Er is twijfel over voldoende onafhankelijk toezicht en controle op de bedrijfsprocessen en de veiligheid. Het transparant maken van de processen binnen een inrichting geeft het bevoegd gezag handvatten om een adequaat oordeel te kunnen geven over de beheersing van de milieurisico's.

- Wat is hieromtrent geregeld?
- Hoe is de openbaarheid hiervan geregeld?
- Citaat uit de vergunning GS: "De omschrijving van de AO/IC (administratie en interne controle) voldoet niet aan de minimale elementen." Zal de interne controle en externe onafhankelijke controle afdoende zijn geregeld?

In de aanvraag is vermeld dat een raamprocedure nog moet worden opgesteld. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) maakt het gevaar duidelijk, omdat het ontbreekt in huidig plan aan voldoende registratie en controle van de input co- producten.

- Wanneer komt die raamprocedure voor registratie en controle van co-producten? Dat lijkt nu er een nieuwe aanvraag ligt met veel meer co-producten extra relevant.

5. Milieubelasting, vragen aan de provincie en de gemeente

Door verlening van de omgevingsvergunning zal er een risico zijn op toename van belasting van het milieu. Geluid, stank, water-, bodem- en lucht vervuiling liggen op de loer. Het stiltegebied en de NNN-gebied zone loopt langs de flank van de co-vergister en Cothen ligt op slechts 385 meter afstand, de kern van Cothen ligt 605 meter ervandaan. De co-vergister staat niet op een bedrijventerrein, maar in het agrarisch gebied met waarde "landschap". Volgens de PRV ligt de co-vergister naast een zone van historische buitenplaatsen, in een beschermingszone drinkwaterwinning en in een kernrandzone (Cothen). De kans op calamiteiten met schadelijke gevolgen voor de omgeving, zowel de gezondheid en het milieu, bestaat.

Daarom is zicht en toezicht op de kwaliteit van de bedrijfsprocessen en invloed op de omgeving van groot belang. De gemeente zal hier zeker jaarlijks een verslag van willen zien. Maar wij ook! Er is geen voortgangskennis als er geen metingen zijn gedaan van de huidige milieu- en omgevingsgegevens: zowel water-, bodem- als luchtkwaliteit als hinder op gebied van geur en geluid. Een nulmeting van de uitgangssituatie voordat de fabriek gaat draaien is absoluut noodzakelijk.

- Wordt hier zorg voor gedragen en zo ja, welke instantie is hiervoor verantwoordelijk?

Citaat vergunning: "In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu moeten aan de vergunningvoorschriften worden verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk - bij voorkeur bij de bron - te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast."

- Is dit nog aan te scherpen en te concretiseren?
- Wat wordt gedaan om de milieugevolgen zo klein mogelijk te houden?
- Hoe is geregeld dat de kwaliteit van milieuaspecten (door metingen van emissies, vervuiling, veranderingen in leefomgeving, etc.) voldoende in de gaten wordt gehouden?
- Wordt hier periodiek een rapportage openbaar gemaakt? Welke eisen worden hieraan gesteld en met welke frequentie (minimaal jaarlijks)?